

Karel Havlíček Borovský (31. října 1821 – 29. července 1856)

Byl to český novinář, básník, spisovatel a politik. Bývá označován jako zakladatel české žurnalistiky, satiry a literární kritiky. Narodil se v Borové u Přibyslavi.

Studoval gymnázium v Německém (dnes Havlíčkově) Brodě. V 19 letech vstoupil do pražského kněžského semináře, ze kterého byl později vyloučen. V roce 1842 odešel jako vychovatel do Ruska. O svém pobytu napsal v díle **Obrazy z Rus**, kde kritizuje carskou samovládu.

Pracoval v **Pražských novinách** a v roce 1848 založil vlastní **Národní noviny**, ve kterých se snažil vychovávat své čtenáře a rozšiřovat své politické cíle mezi nejširší vrstvy obyvatelstva. Začátkem roku 1850 byly **Národní noviny** vládou zastaveny. Havlíček se přestěhoval do Kutné Hory a začal vydávat další periodikum, **Slovan**. Kritizoval vládu, a proto byl sledován a byly proti němu vedeny soudní procesy pro porušení tiskového zákona, což právě ve **Slovanu** osobitě komentoval. I vydávání **Slovanu** bylo zakázáno.

Havlíček se ale nenechal zastavit a v roce 1851 byl deportován do tyrolského Brixenu do vyhnanství. Psal i nadále, ale svoje odloučení od vlasti a neustálé policejní kontroly nesl velmi těžce. Do Čech se směl vrátit až v roce 1855. Tam mu mezitím zemřela žena a přátelé se mu ze strachu vyhýbali.

V roce 1856, tedy v pouhých 34 letech, zemřel na tuberkulózu. Havlíčkův pohřeb se stal jedinečnou protivládní demonstrací českého lidu. Spisovatelka Božena Němcová položila na jeho rakev před zrak police trnovou korunu jako symbol mučednictví.

Dílo

Křest svatého Vladimíra (1844, vyd. 1877)

Tyrolské elegie (1852, vyd. 1861)

Král Lávro (1854)

Obrazy z Rus (1843-1846)

Epigramy (1845)

Pražské noviny (příloha Česká včela)

Národní noviny (rubrika Šotek)

Slovan

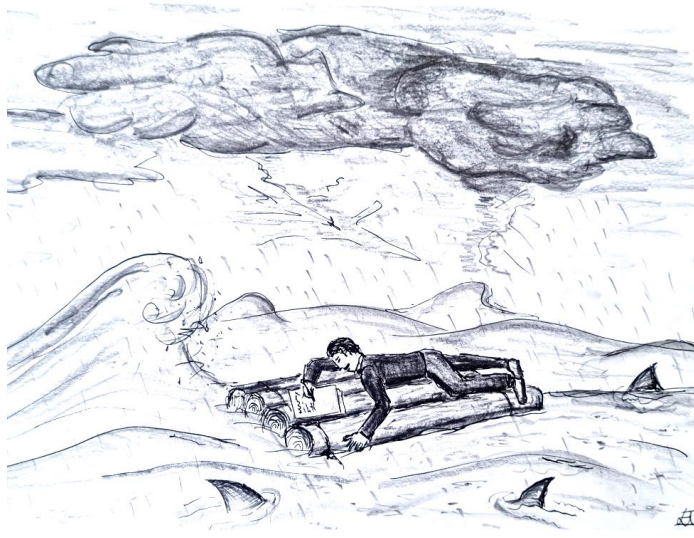
Literárně-historický kontext

Karel Havlíček Borovský žil v první polovině 19. století, obvykle ho tedy řadíme do vrcholné 3. generace národních buditelů. Jeho tvorba je ovlivněna jak starším romantismem, tak i novým uměleckým směrem realismem. Nechává se mimo jiné inspirovat i od svých přátel a známých – Boženy Němcové, Karla Jaromíra Erbena, Josefa Kajetána Tyla a dalších. V díle mistrně glosuje situaci Rakouské monarchie, která postupně zažívá tzv. „Bachův absolutismus“, všechny revoluční snahy vrcholící rokem 1848 a nakonec nástup mladého císaře Františka Josefa I. na trůn.

Epigramy

Epigram je krátká satirická báseň, která výstižně pojmenovává názor autora na určitý společenský problém. Zakladatelem tohoto žánru je římský satirik Martialis. Nejslavnějším českým tvůrcem epigramů je právě Karel Havlíček Borovský.

Nade mnou nebe pověry,
pode mnou moře zvyků,
a já mezi nimi
na slabé loďce zdravého rozumu.

Nechod', Vašku, s pány na led,
mnohý příklad známe,
že pán sklouzne a sedlák si
za něj nohu zláme.

Jehly, špičky, sochory a kůly
stesal

Odkud vzalo — zkouším žáky —
jméno Rakous počátek?
Od raků, neb oni taky
chodí pořád nazpátek.

skoval

zostřil

sebral

kvůli vojně s hloupostí a zlobou místo
šavel

Borovský Havel.

Zajímavosti

Karel Havlíček byl po narození pokřtěn jako Karel Boromejský, Oldřich. V matrice byl zapsán jako Karel Boromaeus Woldřich Havlíček.

Ve svém mládí se naučil hrát na kytaru, prý také výborně zpíval.

Kvůli nedostatečnému prospěchu byl po dvou letech vyloučen ze studia kněžského semináře.

V letech 1988 a 1989 působilo v Havlíčkově Brodě neoficiální protikomunistické hnutí Havlíčkova mládež. Hlásilo se k odkazu Karla Havlíčka Borovského, avšak po sametové revoluci spolek zanikl.

Borovský měl příznivce také v Hořicích. I zde se četly Národní noviny a díky činnosti Anny Srbové se dokonce uspořádala sbírka ve prospěch jeho osiřelé dcery Zdeňky Havlíčkové, kterou vyhlásily české vlastenky pod vedením Marie Riegrové.